

Vlaams
Parlement

vergadering **C54**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 10 december 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de uitrol van de vierde pijler van het inburgeringsbeleid – 585 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het afstaan aan de wetenschap van een lichaam na overlijden – 521 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over pleegzorg- en pleegouderverlof voor statutair tewerkgestelden bij lokale besturen – 522 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verantwoordelijkheid van lokale besturen met betrekking tot het organiseren van het Te Deum en de uitvoering van het Vlaams volkslied – 526 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over taaladvies en sensitief woordgebruik bij de Vlaamse overheid – 523 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het bewaken van de uitvoering van de verplichtingen opgenomen in het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap – 577 (2019-2020)	20
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het tweede onderzoek door een arts in geval van crematie en de aanrekening van de daaraan verbonden kostprijs – 532 (2019-2020)	22

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de uitrol van de vierde pijler van het inburgeringsbeleid – 585 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Op het vlak van integratie en inburgering bouwt u verder op de basis die de voorbije jaren onder andere door Geert Bourgeois en Liesbeth Homans werd gelegd. Zo bouwen we een vierde pijler uit binnen het inburgeringsbeleid, het traject op maat van veertig uur in de vorm van onder andere een buddyproject. We juichen dit initiatief zeker toe. Het bestaat sinds 2011 en werd gelanceerd door Geert Bourgeois. Het is intussen in een aantal steden en gemeenten ook al van kracht, en ze werken daar volop aan. U hebt ook zelf in het verleden de ambitie uitgedrukt om die buddyprojecten in heel Vlaanderen in te voeren, en nu is het zo ver om dat structureel te doen. In Mechelen werden er meer dan driehonderd duo's gevormd. Er is ook nog een andere mogelijkheid binnen de vierde pijler: een kennismakingsstage bij een bedrijf, organisatie of lokaal bestuur, bij een vereniging of binnen het vrijwilligerswerk.

Kunt u het Vlaams buddyproject wat extra toelichten? Wat zijn de stappen die u zult ondernemen om dit project verder uit te rollen? Welke stappen zult u ondernemen om kennismakingsstages in te voeren bij de bedrijven, verenigingen, organisaties en binnen het vrijwilligerswerk? Zijn er reeds gesprekken gevoerd tussen het Agentschap Integratie en Inburgering en de partners om dit verder uit te rollen en om die vierde pijler verder uit te bouwen? Welke modaliteiten moeten hiervoor worden vervuld? Het is misschien nog wat vroeg, maar ik dacht dat u misschien al een eerste insteek kon geven.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Uw vraag getuigt van een groot activisme en een grote betrokkenheid bij het thema, maar ik heb hierover in de beleidsbrief nog maar net een eerste inzicht gegeven. U moet begrijpen dat zo'n project uitrollen wel wat voorbereiding veronderstelt. Ik heb in de bespreking twee weken geleden gezegd – en ik citeer mezelf, al is dat gevaarlijk, want dan begin je op de 'foute' mensen te lijken – "dat de uitrol stapsgewijs zal gebeuren met wellicht eerst enkele experimenten. Ik wil niet overhaast te werk te gaan, maar zorgen voor een duurzaam project." We zijn veertien dagen verder, en dat staat er nog altijd zoals het toen gezegd is.

Wat zijn we eigenlijk aan het doen op dit moment? Dat buddyproject is natuurlijk een ambitieus traject. Het bouwt inderdaad verder op ervaringen uit het verleden. U hebt verwezen naar een aantal voorgangers die ter zake ook al initiatieven hebben genomen, lokale projecten hebben ondersteund en die ook genegen waren. In mijn eigen stad was het oud-collega Vlaams volksvertegenwoordiger Marc Hendrickx, een partijgenoot van u, die dat als schepen met het schepencollege van Mechelen heeft geïnitieerd. Door intussen op het terrein aanwezig te zijn en heel veel feedback te krijgen, weten we dat er ook in andere plaatsen soortgelijke varianten op die buddytrajecten lopen en bestaan. Ik denk daarbij aan Stadsklap, taalbuddyprojecten voor jongeren, Curant, het netwerk Samenleven, het draaiboek asielbuddy's, Patati Patata, enzoverder. Er zijn toch een aantal initiatieven waarin er ter zake goed werk wordt geleverd.

Wat we eerst doen, is praten met de stakeholders. Dat lijkt me de logica zelf. We hebben al met het agentschap van gedachten gewisseld en met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSOG). We gaan nog naar Atlas in Gent kijken.

We moeten nog bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) langs. We zijn met verenigingen aan het praten. Dit alles om eerst een heel goed beeld te hebben van wat kan en niet kan, en dan zullen we dat stapsgewijs uitrollen. Het lijkt mij niet mogelijk om in één klap 10.000 of 15.000 buddyprojecten te realiseren. Maar we kunnen dat wel stapsgewijs doen.

We zullen ook met het bedrijfsleven praten, want een van de pistes die we overwegen zijn stages binnen het bedrijfs- of verenigingsleven. Eerst inventariseren we, om goed te begrijpen wat wél en wat niet kan.

De doelstelling is helder: mensen met elkaar in verbinding brengen, de nieuwkomer de kans geven om het Nederlands dat hij moet leren in de praktijk te oefenen. Er is het belang van gedeelde maatschappelijke waarden. Die waardeoverdracht gebeurt voor een stuk klassikaal en via de cursus maatschappelijke oriëntatie. Maar die kan volgens mij en volgens velen ook heel efficiënt gebeuren in het intermenselijke contact dat je hebt.

Als een Vlaamse moeder aan een nieuwkomersmoeder uitlegt wat er in de praktijk nu precies wordt gevraagd van een ouder met schoolgaande kinderen, dan heeft dat volgens mij meer diepgang en impact dan wanneer je dit alleen maar verneemt in een klaslokaal. Een Vlaming – met autochtone of allochtone roots, dat doet niet ter zake – kan aan een nieuwkomer uitleggen hoe gelijkheid van man en vrouw in de praktijk wordt ingevuld, hoe ons openbaar vervoer functioneert, wat de plaats van levensbeschouwingen is in onze samenleving. Ik denk dat zulke gesprekken veel verrijkender kunnen zijn en veel meer overdracht van kennis kunnen betekenen.

Bovendien reik je elkaar een netwerk aan. Ik heb me hier ooit versproken en gezegd dat de Universiteit Gent onderzoek heeft verricht naar wat de impact is wanneer je in je persoonlijk netwerk iemand hebt met een andere etnisch-culturele achtergrond, in dit geval een Vlaming, maar het is de KU Leuven die dat onderzoek uitvoerde. Als je bijvoorbeeld als Armeniër niet alleen moet terugvallen op je Armeense achtergrond, maar ook iemand met Vlaamse roots in je netwerk hebt, verdubbelen volgens dat onderzoek van de KU Leuven daardoor je kansen op de arbeids- en de woningmarkt.

Dat is het voordeel van zo'n buddyproject. Het zal nog een tijd duren vooraleer dat goed in beeld wordt gebracht en in elkaar steekt. Daar zal ik niet flauw over doen. We zijn in overleg met het Agentschap Integratie en Inburgering, waar wel wat werk aan de winkel is. We zoeken daar een nieuw diensthoofd. Deze week nog spreken we de raad van bestuur. Er is een verbetertraject denkbaar. Ik druk mij beleefd, maar ik denk ook correct, uit. Ik ben dat ter plaatse gaan bezoeken. We kunnen daar nog een kwantsprong maken, er vallen heel veel efficiëntiewinsten te boeken. Het is belangrijk om dat agentschap uit te bouwen en op orde te zetten, omdat het een belangrijke partner is.

Op het einde van de dag gaan we met de lokale besturen spreken. Ik ben al met heel wat verschillende burgemeesters, van verschillende politieke gezindheden, in de diepte aan het praten, om uit te zoeken hoe zij kunnen helpen. Want uiteindelijk zal dat ook een lokaal verhaal worden. Tot hier toe heb ik alleen maar positieve reacties gehad, ongeacht de politieke kleur: mensen van uw partij, christendemocratische burgemeesters, een aantal sp.a-burgemeesters, Open Vld-burgemeesters. Ze staan daarvoor open en zien daarvan ook de meerwaarde in, aangezien dat het lokale samenleven kan bevorderen.

We zitten op dit moment werkelijk in de fase van het begrijpen, verkennen, studeren, zien wat er op het terrein in beeld is en wat er reeds bestaat. In de loop van de komende maanden zullen we dan langzaam overgaan naar fase 2, mevrouw De Vreese, namelijk de uitrol. We hebben vijf jaar, nog vier en een half. Ik bewonder uw ongeduld en uw goesting. Ik zal zeker proberen u persoonlijk in te schakelen

in een van die buddytrajecten. Dan heb ik de eerste toch al binnen. Ik ben alleszins blij dat u mij opjaagt, maar ik wil toch proberen om mij aan mijn engagement van twee weken geleden te houden om het grondig en stapsgewijs te doen en eerst goed het terrein te verkennen.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Ik begrijp uw engagement om mij in te schakelen in het buddyproject. Ik vraag me af of u zelf ook buddy bent geweest van een van de mensen in Mechelen. *(Opmerkingen van minister Bart Somers. Gelach)*

U kent het project zeer goed, vanuit Mechelen. Ikzelf wat minder. Minister, op welke manier werkt dat? Gebeurt dat met vrijwilligers of met een soort professionals? Ik vergelijk even met het project rond voogden, waarbij er professionele voogden zijn, maar er ook heel veel vrijwilligers worden ingeschakeld. Dat is voor mij niet helemaal duidelijk, omdat ik het niet zo goed ken. Kan iedereen zich kandidaat stellen om buddy te worden? Kunt u zich als minister kandidaat stellen, kunnen wij ons als parlementsleden daarvoor kandidaat stellen?

Het is een onderdeel van de burgerschapstest, je moet dus slagen voor alle vier de onderdelen. Betekent dat dat je geslaagd bent voor de vierde pijler als je gewoon deelneemt aan die veertig uur, of komt er daarrond ook een soort van test?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil wel even toelichten hoe dat in mijn stad verlopen is. Dat is maar één mogelijkheid, er zijn er verschillende. In mijn stad gebeurde dat op basis van vrijwilligheid, en zo zie ik het eigenlijk ook voor Vlaanderen. Je zoekt naar vrijwilligers, mensen die in onze samenleving leven, burgers van Vlaanderen die zeggen dat ze bereid zijn om daar wat energie in te steken. Het viel ons in Mechelen op dat dit een zeer gevarieerd aantal mensen was. Mijn eerste gedachte was dat dat vooral mensen waren met een heel positieve kijk op diversiteit, maar de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat het een plejade was. Om het op een maatschappelijke schaal te zetten: het waren mensen van eerder conservatief naar meer progressief, en niet alleen progressief, maar ook mensen die er belang aan hechten dat nieuwkomers in onze samenleving zich ook heel goed de taal eigen maken en onze waarden en normen goed leren kennen.

We hebben dat gedaan met speeddating, we probeerden te matchen. De motivatie was toch vooral het bijbrengen van waarden en normen en van de taal. Er speelden ook andere, meer plezante, motivaties mee. Mensen konden vier à vijf Vlamingen zien, en omgekeerd kon elke Vlaming vier à vijf nieuwkomers zien. Ze konden dan zeggen dat ze bijvoorbeeld met nummer één of nummer vier wilden werken, want het moet natuurlijk langs de twee kanten ook aangenaam blijven. Op die manier werden er koppeltjes gemaakt – u kent dat waarschijnlijk uit speeddatingprogramma's op televisie. Die mensen spraken één keer per week gedurende één uur af. Ze liepen door de stad, of gingen samen iets drinken, of spraken bijvoorbeeld af in een cultureel centrum. Gedurende dat uur was die nieuwkomer vooral bezig met Nederlands te praten. We vragen mensen wel om Nederlands te leren, maar het grote probleem is dat ze vaak niet de kans hebben om dat te oefenen, omdat ze ingesloten zitten in hun etnisch-culturele groep. Op die manier kregen ze de kans om Nederlands te praten, en ontstond er wederzijdse interesse – op zeker moment begonnen ze te vertellen wie ze waren enzovoort – en ze hielden dat zo zes maanden vol. Op het einde van die zes maanden kwamen ze naar het stadhuis van Mechelen en kregen ze beiden een diploma en werden ze bedankt voor de inspanningen. Het mooie is dat het overgrote deel van die trajecten nadien gewoon voort bleven duren, die mensen bleven met elkaar in contact, en werden vrienden, of ten minste kennissen van elkaar, en hielpen elkaar waar nodig. Op die manier heb je echt een ondersteuning.

Volgens mij moet dat niet door een examen gaan. Ik denk dat we drie poten hebben die door een examen moeten gaan, en dat die vierde poot een versterkende poot is, die in een eerste fase gebouwd is op vrijwilligheid: een stuk engagement van de nieuwkomer, vrijwilligheid van de Vlaming. We gaan wel vragen aan de mensen om daaraan mee te doen, dat is evident, maar hoe we dat helemaal vorm gaan geven, daar is het nog wat te vroeg voor. Wat we in Mechelen gedaan hebben, heb ik ook op een aantal andere plaatsen gezien. Het idee kwam oorspronkelijk van Geert Bourgeois, hij heeft ooit gezegd dat we dat nu robuust moesten uitrollen. Op de twee plaatsen in het buitenland waar ik al ben gaan praten over ons Vlaams inburgeringsbeleid, is men daar razend enthousiast over. Ik ben in Oostenrijk en in Denemarken geweest, en men vindt dat echt vernieuwend.

Ik geloof ook dat we die vrijwilligers kunnen vinden. Of we er meteen zoveel duizenden gaan vinden, weet ik niet. Maar als je dat vertaalt naar lokale besturen, denk ik dat het op heel veel plaatsen mogelijk moet zijn om die mensen te vinden.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Bedankt voor de toelichting en de verduidelijking, minister. Ik ben er net als u van overtuigd dat het een grote meerwaarde kan zijn voor een nieuwkomer om inderdaad de taal te kunnen spreken en om daarvoor mensen te vinden. Ik hoor ook van een aantal nieuwkomers dat dat geen evidentie is, dat zij gemakkelijk benaderd worden door mensen uit de eigen gemeenschap. Ik ben dus zeer benieuwd naar de verdere uitrol en ik geef u daar natuurlijk ook wel de tijd voor.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese, minister Somers is blijkbaar iets vergeten, maar u krijgt nog altijd de kans om daaraan het slotwoord toe te voegen.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: U vroeg me of ik dit ken vanuit mijn eigen familie. Wel, ik heb dit in mijn eigen familie meegemaakt. Iemand in mijn familie heeft zich bekommerd om een Somalische jongen van 16 jaar. De jongen heeft daardoor verder kunnen studeren en heeft zijn diploma gehaald, en op kerstavond zit hij bij ons mee aan tafel. Dat heeft voor de jongen heel veel veranderd, want hij heeft daardoor inzicht gekregen in hoe een Vlaamse familie functioneert, wat de huiselijke normen en waarden zijn, die ook belangrijk zijn om mee te geven, en het heeft ook onze familie veranderd.

Het heeft de blik op diversiteit van de generatie voor mij verbreed en een andere kijk gegeven op de samenleving. Wat die jongen op jonge leeftijd heeft meegerekregen, is voor hem determinerend om in Vlaanderen goed te kunnen functioneren, veel meer dan wat hij op de cursussen heeft gekregen. De cursussen waren echt belangrijk, onder andere voor zijn taalvaardigheid. Daar geloof ik echt in. Dus ja, ik ken dit absoluut ook persoonlijk.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Ik heb daar natuurlijk niet veel aan toe te voegen. Ik ken ook heel veel mensen in hun persoonlijke omgeving en ik zie ook in de klas van mijn dochter dat nieuwe kindjes in de klas door het contact, door te worden uitgenodigd op verjaardagsfeestjes, door mee te worden betrokken in het leven van de Vlamingen, zo steun krijgen om de taal te begrijpen en te spreken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het afstaan aan de wetenschap van een lichaam na overlijden – 521 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dit is een heel ander thema dan het vorige, maar het valt allemaal onder de noemer 'onbekend is onbemind'. Zaken die we kunnen uitdragen en mensen die we leren kennen, hebben veel meer kans op slagen.

Recent vernamen we via de pers dat steeds meer mensen hun lichaam na hun overlijden afstaan aan de wetenschap. Dit kan vanaf de leeftijd van 21 jaar. Wanneer het lichaam door de instelling wordt vrijgegeven kan het nog een laatste rustplaats krijgen, overeenkomstig de wensen van de nabestaanden of de betrokkenen zelf, via een begrafenis of verstrooiing.

Wie zijn lichaam wil afstaan aan de wetenschap, moet dit bij leven kenbaar maken – dat is logisch – door middel van een wilsverklaring, en die dan bezorgen aan de instelling waaraan men zijn lichaam wil schenken. In de praktijk gebeurt het echter dat, wanneer de betrokken persoon overlijdt, de instellingen daarvan niet op de hoogte werden gebracht of dat de nabestaanden niet op de hoogte zijn van de wens van de overledene en er dan ook niet kunnen op ingaan.

In de wilsverklaring die voorzien is in de Vlaamse decreetgeving is de mogelijkheid om ervoor te opteren het lichaam te schenken aan een wetenschappelijke instelling niet opgenomen. Een aantal zaken zijn opgenomen in het decreet, meer bepaald in artikel 15 van het decreet van 16 januari 2004 op de lijkbezorging en begraafplaatsen. In de voorbije jaren hebben we dat in verschillende keren regelmatig uitgebreid. Momenteel zijn er al wilsverklaringen mogelijk voor iedereen vanaf de leeftijd van 16 jaar, en die kunnen gaan over de wijze van lijkbezorging, de asbestemming, het ritueel van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid, evenals over de gemeente waar men begraven of uitgestrooid wil worden, evenals over de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract.

Minister, deze bepaling werd de voorbije jaren enkele keren uitgebreid. Hoe staat u tegenover het voorstel om de mogelijkheid te creëren de wens om het lichaam na overlijden af te staan aan de wetenschap, mee op te nemen in de decretaal voorziene laatste wilsbeschikking? Ziet u mogelijkheden om ervoor te zorgen dat meer mensen hun lichaam aan de wetenschap zouden afstaan, alsook dat die wens kenbaar is op het moment van overlijden? Wat staat een mogelijke aanvulling in de weg?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, laat me beginnen met te zeggen dat u een van die parlementsleden bent die zich door de jaren heen uitstekend verdiept hebben in een aantal maatschappelijk relevante deelthema's die vaak tussen de mazen van het net vallen omdat ze in het parlement niet worden aangekaart. De vragen die u stelt – want u bent daar stilaan een deskundige in – zijn steeds een verrijkend moment in ons parlement, dus ik ga proberen zo goed mogelijk te antwoorden op uw vragen. Ik ga de twee vragen samen nemen.

Het is inderdaad zo dat iedereen vanaf de leeftijd van zestien jaar zijn laatste wilsbeschikking via een schriftelijke kennisgeving kan overmaken aan de ambtenaar

van de burgerlijke stand van zijn gemeente. Dat staat, zoals u reeds hebt gezegd, in artikel 15 van het decreet over de lijkbezorging. Dat artikel bepaalt wat in die laatste wilsbeschikking kan worden opgenomen. De opsomming vermeldt niet – en daar hebt u gelijk in – de mogelijkheid om in de laatste wilsbeschikking de wens op te nemen om het lichaam na overlijden aan de wetenschap af te staan. Je kunt dat niet aangeven in het formulier.

Het is inderdaad zo dat, als een lichaam aan de wetenschap wordt geschonken, het doorgaans na twee jaar teruggegeven wordt aan de nabestaanden, zodat zij het alsnog kunnen begraven of cremen. Zoals in het Vlaams regeerakkoord is overeengekomen, zal ik in overleg met lokale besturen en andere betrokkenen evalueren of het mogelijk of wenselijk is het decreet over de begraafplaatsen en de lijkbezorging te actualiseren. De mogelijkheid om in de schriftelijke kennisgeving van de laatste wilsbeschikking de wens te uiten het lichaam na overlijden aan de wetenschap af te staan, biedt inderdaad een aantal voordelen. Ik zal uw suggestie dan ook meenemen tijdens het overleg met de lokale besturen en de andere betrokkenen.

Ik kan u wat de timing betreft nog meegeven dat wij in 2020 louter de verbeterpunten aan het decreet gaan inventariseren. De actualisering van het decreet plan ik in 2021. Ik zal uw goede suggestie ter zake dan ook zeker meenemen, zowel bij de oplijsting van de verbeterpunten, als bij de herziening van het decreet.

Indien het decreet in deze zin wordt aangepast, is overleg met de federale overheid ook nog wel nodig, zoals u weet. Conform artikel 15bis, paragraaf 2, tweede lid van de federale wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging bepaalt de koning hoe de kennisgeving van de laatste wilsbeschikking wordt ingeschreven in het bevolkingsregister. Als wij het decreet willen wijzigen, gaan we ook nog contact moeten opnemen met de Federale Regering, die, als we tot 2021 wachten, dan wel gevormd zal zijn.

Conclusie: een goede suggestie, terechte opmerking, lacune in onze regelgeving, lacune in het formulier. We nemen het mee, en u zult het mee kunnen opvolgen vanuit het parlement.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers, na deze bloemen hebt u het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel, minister, voor de bloemen. Ik dacht al, oei, nu moet ik oppassen, maar deze keer niet dus. (*Gelach*)

Deze keer niet, waarvoor dank.

Ik weet dat de regelgeving rond begraafplaatsen en lijkbezorging inderdaad niet de meest voor de hand liggende is om er hier in dit huis mee bezig te zijn, maar ik weet ook dat heel veel mensen daar vragen over hebben, dat het zeer gevoelig ligt en dat we daar minutieus mee moeten omgaan. Er is ook een sterke maatschappelijke evolutie: vroeger gebeurde alles volgens vaste geplogenheden en was het voor iedereen hetzelfde, terwijl mensen nu een persoonlijke invulling willen. We krijgen daar ook steeds meer vragen over.

Wat altijd voorop moet staan, is dat we proberen om de wil van de mensen uit te voeren, met respect voor de menselijke waardigheid. We hebben in het verleden al een aantal zaken aangepast, en ik vind het goed dat er in het regeerakkoord een globale evaluatie is ingeschreven.

Ik wilde inderdaad vragen naar de timing, maar u hebt die zelf al aangegeven. Ik begrijp dat het niet direct kan; zoals u tegen een collega heeft gezegd, is er vijf jaar tijd om het regeerakkoord uit te voeren en kan niet alles ineens. Maar zelfs als we zo'n globale evaluatie uitvoeren, moeten we nog altijd oog blijven hebben

voor bepaalde evoluties die zich voordoen en moeten we niet denken: dit is het nu voor de volgende vijftien of twintig jaar. Er evolueert zoveel dat er altijd nieuwe vragen komen die we binnen een bepaald kader moeten beoordelen.

Maar verder ben ik natuurlijk heel tevreden dat u dit punt daarin wilt opnemen. Het is altijd beter dat de wil van de mensen kenbaar is dan wanneer erfgenamen of nabestaanden nadien moeten vaststellen dat iemand een bepaalde wil had die ze niet hebben kunnen uitvoeren omdat ze het niet wisten. Daarnaast weten we ook dat er die voortdurende vraag is vanuit de wetenschap. Als we aan die twee zaken kunnen tegemoetkomen, is dat een voordeel. Ik kijk daarnaar uit en zal ook de andere punten opvolgen die in die evaluatie naar voren zullen komen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, u zegt terecht dat het gaat over een diepmenselijke problematiek. U verwijst zeer specifiek naar mensen die wensen dat na hun overlijden hun lichaam ter beschikking van de wetenschap wordt gesteld. Zij willen met andere woorden iets goeds doen voor de samenleving en het is dan ook confronterend wanneer dat niet goed verloopt, wanneer er geen duidelijk kader is. Ook voor de nabestaanden is dat emotioneel soms een heel complexe zaak. Als dat allemaal goed en helder geregeld is, dan wordt de samenleving daar beter van, krijgen de nabestaanden een heel menselijk kader en geeft dat duidelijkheid aan degene die zijn of haar lichaam wil afstaan.

Ik vind het heel terecht dat we daar in dit parlement over praten, vertrekkend vanuit de vrijheid van de mensen waarbij we ook rekening houden met de menselijke waardigheid en de gevoelige maatschappelijke context. Het is dan ook heel terecht dat dit op de agenda wordt gezet.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik kan geen beter slotwoord geven dan de minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over pleegzorg- en pleegouderverlof voor statutair tewerkgestelden bij lokale besturen – 522 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dit is een heel ander thema dan bij mijn vorige vraag, dat echter ook van belang is voor mensen die ermee te maken hebben. Minister, ik stel u hierover een opvolgingsvraag, hoewel u nog maar pas minister van Binnenlands Bestuur bent en ik ook al heel wat vragen aan de vorige minister heb gericht.

In 2012 werd het nieuwe decreet Pleegzorg goedgekeurd, waarmee pleegzorg naar voren wordt geschoven als eerste te overwegen vorm van hulpverlening wanneer een kind tijdelijk of voor langere tijd niet thuis kan opgroeien. Als Vlaanderen pleegzorg op die manier naar voren schuift, dan moeten we ervoor zorgen dat er voldoende pleegouders zijn die mee die zorg willen opnemen en dat dit vanuit diverse beleidsdomeinen mee wordt ondersteund. Binnen Onderwijs bijvoorbeeld wordt er voor pleegkinderen automatisch een school- of studietoelage toegekend en binnen Welzijn geldt voor de kleinsten automatisch het laagste tarief kinderopvang. We zien dat het aantal pleeggezinnen dan ook stelselmatig toeneemt, hoewel er nog altijd veel nood is.

Pleeggezinnen hebben zelf ook specifieke noden, bijvoorbeeld omdat ze naar de rechtbank moeten gaan wanneer ze een oproeping krijgen of omdat, wanneer er een pleegkind in het gezin komt, een aantal zaken in orde moeten worden gebracht.

Sommige kinderen hebben al heel wat meegemaakt en vragen dan ook een goede begeleiding. Daar zijn verschillende verlofstelsels voor beschikbaar, waaronder pleegzorgverlof en pleegouderverlof. Pleegzorgverlof biedt pleeggezinnen de mogelijkheid gebruik te maken van zes verlofdagen als gevolg van een aantal verplichtingen die specifiek met de pleegzorgsituatie te maken hebben, zoals het bijwonen van zittingen of contact met de natuurlijke ouders.

Artikel 30quater van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten regelt de toekenning van pleegzorgverlof, maar is enkel van toepassing op werknemers in de privésector en contractuele werknemers van openbare sector. Pleegzorgverlof voor statutair personeel kan door lokale besturen worden toegekend onder het regime van dienstvrijstelling op basis van artikel 218 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van het OCMW. In antwoord op mijn schriftelijke vraag van 10 mei 2017 bevestigde de toenmalige minister dat dit echter vrijblijvend is. Met andere woorden, lokale besturen zijn vrij om dit al dan niet toe te staan.

Sinds 1 januari dit jaar werd ook het pleegouderverlof ingevoerd voor werknemers in de privésector en contractuele personeelsleden van de openbare sector. Dat betekent dat ze tot zes weken verlof kunnen opnemen per pleegkind dat langdurig – minstens zes maanden – bij hen geplaatst wordt. Om de twee jaar zal daar een week bij komen, zodat pleegouders tegen 2027 aan zeventien weken komen, evenveel als biologische ouders. Het verlof voor pleegouders die de zorg opnemen voor een kind met een handicap is het dubbele.

Ik heb hierover al verschillende parlementaire vragen gesteld. Zo werd het mogelijk gemaakt om pleegzorg- en pleegouderverlof op te nemen voor Vlaamse statutaire ambtenaren. De rechtspositieregeling voor het personeel van de lokale besturen werd dienaangaande echter nog niet aangepast. Bijgevolg hebben statutaire ambtenaren bij de lokale besturen nog altijd geen recht op pleegzorg- of pleegouderverlof. Lokale besturen kunnen het wel toestaan, maar ze beslissen daar vrij over.

Nochtans maakte dit mee deel uit van de wijzigingen die de voormalige minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur wilde doorvoeren aan het besluit van de Vlaamse Regering over de rechtspositieregeling, zo heeft ze me geantwoord op mijn vraag om uitleg van 18 december vorig jaar. Het is immers niet logisch dat men op basis van zijn of haar arbeidssituatie – statutair of contractueel – wordt uitgesloten van het recht op pleegzorg- of pleegouderverlof.

Minister, bent u bereid om ook statutair tewerkgestelden bij lokale besturen recht te geven op pleegzorgverlof? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de wijzigingen aan de rechtspositieregeling lokale besturen? Op welke manier kan dit pleegzorgverlof op korte termijn worden gerealiseerd?

Bent u bereid om statutair tewerkgestelden bij lokale besturen recht te geven op pleegouderverlof tot een termijn van zeventien weken, analoog aan de regeling die werd uitgewerkt op federaal niveau? Op welke manier kan dit op korte termijn worden gerealiseerd?

Bent u bereid extra pleegouderverlof toe te kennen aan pleegouders die de zorg opnemen voor pleegkinderen met een handicap? In welke mate? Wordt ook daar de analogie gevolgd?

Zult u, tot slot, in afwachting van de verankering in het besluit van de Vlaamse Regering, lokale besturen nu al aansporen om welwillend te zijn ten aanzien van vragen van hun statutaire medewerkers voor pleegzorg- en/of pleegouderverlof?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, ik zal proberen zo accuraat mogelijk te antwoorden op de verschillende elementen.

Contractuele personeelsleden bij de lokale besturen hebben inderdaad recht op zes dagen pleegzorgverlof op basis van de arbeidsovereenkomstenwet en het koninklijk besluit van 27 oktober 2008.

Statutaire personeelsleden bij de lokale besturen hebben hierover geen regeling, dus geen automatisch recht, zoals u terecht hebt gezegd. Er kan wel worden gewerkt met de regeling inzake dienstvrijstellingen. U hebt terecht verwezen naar het besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot de rechtspositieregeling voor gemeente- en provinciepersoneel en eenzelfde rechtspositieregeling voor het OCMW-personeel. De lokale besturen kunnen – ze kúnnen, maar moeten niet – dus autonoom beslissen om dit recht voor hun statutaire personeelsleden nu reeds in te schrijven in hun plaatselijk statuut op basis van de regeling inzake dienstvrijstellingen.

In de beleidsnota 2019-2024 inzake binnenlands bestuur en stedenbeleid staat dat we de verschillen tussen de statutaire en contractuele personeelsleden verder zullen wegwerken. Het is dus de bedoeling dat we de statutaire personeelsleden bij de lokale besturen eveneens een automatisch recht zullen geven voor pleegzorgverlof.

Een volledige herwerking van de rechtspositieregeling, met dus de aangekondigde zo groot mogelijke gelijkschakeling tussen statutaire en contractuele tewerkstelling, is een van mijn eerste objectieven. We zullen hierover uiteraard de te volgen procedures respecteren en de verdere stappen afstemmen met de vertegenwoordigers van de werkgevers en het personeel. Daarom kan ik ook geen echte concrete realisatietermijn geven zoals u gevraagd hebt, omdat ik daar afhankelijk ben van onder meer die procedures en de gesprekken met werkgevers en personeel. Wat mijn rol daarin betreft, willen we er zo snel mogelijk mee starten.

Wat het pleegouderverlof betreft: de statutaire personeelsleden bij de lokale besturen zullen ook hier dezelfde rechten krijgen als hun contractuele collega's, dit opnieuw in lijn met de beleidsnota. Het antwoord is dus bevestigend. Ook hier kunnen de lokale besturen nu reeds autonoom beslissen om dit recht voor hun statutaire personeelsleden in te schrijven in hun plaatselijk statuut met als juridische basis de regeling inzake de dienstvrijstellingen. Maar ik wil er dus ook hier een automatisch recht van maken.

Wat pleegkinderen met een handicap betreft: er is volgens mij geen enkele reden om een regeling voor de statutaire personeelsleden van de lokale besturen uit te werken die zou afwijken van wat op dit vlak geregeld is voor de contractuelen in artikel 30sexies van de Arbeidsovereenkomstenwet en wat geregeld is voor alle statutaire personeelsleden die onder het Vlaams personeelsstatuut vallen. In beide gevallen wordt de maximumduur van het pleegouderverlof verdubbeld als het kind dat in het gezin opgenomen wordt een handicap heeft. Ook hier zal de regeling analoog zijn aan de regeling die geldig is voor de contractuele personeelsleden.

Dat is dus al drie keer dat ik u positief kan antwoorden, mevrouw Schryvers – de cohesie in de meerderheid is spectaculair.

In verband met de communicatie naar besturen hebt u gevraagd wat we in afwachting gaan doen. In afwachting van de verankering in het besluit van de Vlaamse

Regering inzake onder andere de rechtspositieregeling kunnen de besturen reeds een recht creëren, zoals ik al gezegd heb. Ik zal mijn administratie de opdracht geven om hierover de nodige communicatie te doen zodat de lokale besturen voldoende geïnformeerd zijn, in afwachting van een regeling te gronde. Ik hoop dat ik u daarmee op een positieve manier geantwoord heb.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel, minister. Ik vind het inderdaad positief en ook maar terecht dat statutaire personeelsleden bij lokale besturen dezelfde rechten krijgen wat pleegzorg- en pleegouderverlof betreft. Het is echt van belang als we genoeg pleegouders willen vinden en willen blijven vinden, om hen daarin te ondersteunen. Dat gaat niet alleen via een statuut, maar ook via dergelijke zaken. Het is niet logisch dat sommige personeelsleden dat wel hebben en andere niet.

Ik ben een beetje ontgoocheld – dat is misschien een zwaar woord, maar toch – dat u dit meeneemt in de totaliteit. U zegt dat in de beleidsnota staat dat we voor verdere gelijkstelling gaan, dat is inderdaad zo – dat weet ik ook –, en dat is ook goed, ik sta daar helemaal achter. Maar er gaan natuurlijk heel veel verschillende elementen in aan bod komen, dat dreigt dus toch wel een moeilijker werk te worden – misschien vergis ik mij daarin, als ik uw reactie zie, hopelijk wel. Maar ik zou niet willen dat dit daardoor op langere termijn geschoven wordt, zeker niet omdat het ook al door uw voorgangster naar voren geschoven was. Ik had eigenlijk gehoopt dat u dit voor een stukje in voorafname zou doen.

Als dat niet kan, minister, wil ik toch insisteren op het vierde. U hebt dat ook toegezegd. Ik stel de vraag nu opnieuw omdat ik melding kreeg van mensen die de vraag gesteld hebben en waar het lokale bestuur zei dat het niet voorzien was en dat ze er geen recht op hadden. Heel vaak is er ook onwetendheid op dat vlak, misschien niet altijd onwil. Het zou dan ook erg zijn voor diegenen die er geen gebruik van kunnen maken.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik wil misschien een bijkomende bemerking maken, hoewel ik op de voorzittersstoel zit. Ik denk dat de problematiek gekend is, mevrouw Schryvers. Ik wil toch een getuigenis afleggen van een verhaal dat ik vorige week nog gehoord heb. Het ligt in de lijn, het is niet helemaal hetzelfde.

Het gaat over een jongvolwassene die was opgevoed door pleegouders, en nu tot de vaststelling kwam dat als er iets gebeurde met de pleegouders, in het ergste geval een overlijden, hij geen recht had om naar de uitvaart te gaan, terwijl er in de wetgeving wel een link is met de biologische ouders. Om maar te zeggen hoe moeilijk het soms is om de juiste weg te vinden tussen de wettelijke bepaling en emotionele zaken voor de mensen in kwestie.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, dank u voor uw poging om mij volledige voldoening te schenken. Volgende week al beginnen we met een eerste gesprek in het comité C1. Als ik zeg dat we dat onmiddellijk willen aanpakken, dan is dat dus al volgende week. De reden waarom we dat samen moeten doen, is natuurlijk omdat de partners met wie we moeten onderhandelen, ook vragende partij zijn voor een totaalaanpak. Zij willen niet graag een gefragmenteerde aanpak, ze willen weten wat er in de korf zit.

We moeten dus onderhandelen, dat is logisch als we de sociale partners willen respecteren. Ik wil dat op een constructieve manier doen. Dan moet ik er ook voor zorgen dat de manier waarop we een gesprek voeren, de meest optimale manier is. Dat gaat door te zeggen: dit is het kader dat we graag gerealiseerd willen zien, en dan moeten we luisteren naar de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

(VVSG) en de vakorganisaties. Dat is de reden waarom dat we dat samen nemen. Daarom ook willen we onmiddellijk beginnen.

Om aan uw bezorgdheid en die van de voorzitter tegemoet te komen, zal ik in het schrijven van onze administratie aan de lokale besturen duidelijk vermelden dat het onze uitdrukkelijke ambitie is om die gelijkschakeling te realiseren. Een voorafname daarop door nu al, binnen de mogelijkheden die er zijn, die mogelijkheid aan te bieden, lijkt mij de evidentie. Ik kan hen niet dwingen, maar als je het beeld geeft dat er een gelijkschakeling komt, en je hebt de mogelijkheid om dat te doen en het lijkt billijk om dat nu al op die manier op te lossen, dan kunnen we de grootste problemen op heel korte termijn wegnemen. Ik probeer dus zo goed mogelijk te luisteren naar de terechte vragen die u hebt geformuleerd.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, Pleegzorg Vlaanderen vraagt aan gemeenten om pleegzorggemeente te zijn en dus pleegzorg uit te dragen, en binnen de gemeente een oproep te doen voor pleeggezinnen. In mijn eigen gemeente is er drie jaar geleden een afzonderlijke gemeenteraadsbeslissing genomen om het pleegzorgverlof – het pleegouderverlof bestond op dat moment nog niet – toe te kennen, ook aan onze statutaire medewerkers. Het is goed dat de gemeenten ervan op de hoogte zijn dat dit kan. Als u hen ertoe aanzet om dat ondertussen al te doen, in voorafname op de onderhandelingen, dan is dat een goede zaak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verantwoordelijkheid van lokale besturen met betrekking tot het organiseren van het Te Deum en de uitvoering van het Vlaams volkslied – 526 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Sam Van Rooy

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, mijn vraag om uitleg is voor een groot deel ingegeven door een aantal persoonlijke ervaringen. Zeker in de provincie Antwerpen, maar ook in andere provincies, denk ik, krijgen de lokale besturen een vraag van de gouverneur om de nodige schikkingen te treffen met betrekking tot het Te Deum dat in de kerk van de gemeente kan worden gezongen naar aanleiding van de nationale feestdag op 21 juli. 'Het kan worden georganiseerd' doet uitschijnen dat het door externen – in dit geval waarschijnlijk de kerkelijke overheid – wordt georganiseerd. De vraag om schikkingen te treffen, doet mij dan weer veronderstellen dat er een actieve bijdrage gevraagd wordt van het lokaal bestuur. Onder die schikkingen wordt verstaan dat de lokale overheid de burgerlijke en militaire overheden uitnodigt.

Minister, dit onderwerp is heel lang geleden – want ik heb nog enig opzoekingswerk gedaan –, reeds in 1997, aan bod gekomen in een mondelinge vraag van mevrouw Van der Wildt van sp.a aan toenmalig vice-eersteminister en minister van Binnenlandse Zaken Johan Vande Lanotte. De aanleiding was toen een gelijkaardig schrijven van de Antwerpse gouverneur ter gelegenheid van het Te Deum voor de Dag van de Dynastie, op 15 november. Minister Vande Lanotte was naar mijn aanvoelen niet erg duidelijk in zijn antwoord. Enerzijds antwoordde hij dat het een zaak van de kerkelijke overheid is en er geen wettelijke voorschriften ter zake bestaan, maar hij verklaarde verder wel het volgende – en ik citeer: "De godsdienstige plechtigheden en de

burgerlijke manifestaties ter gelegenheid van vaderlandse feesten worden door de federale regering georganiseerd.”

Een en ander is mij ook ingegeven vanuit de verantwoordelijkheid ter zake van lokale besturen en vanuit het principe van scheiding tussen kerk en staat.

Ondertussen, sinds 1997, is er heel wat gebeurd en zijn de bevoegdheden met betrekking tot lokaal besturen naar de gewesten overgeheveld. Daarom wil ik u ook vragen om hier en daar wat duidelijkheid te scheppen.

Moeten lokale besturen initiatieven nemen om kerkelijke plechtigheden te organiseren naar aanleiding van wat in de omzendbrief “vaderlandse feesten” genoemd wordt, namelijk 21 juli en 15 november? Indien ja, waarop is die verplichting dan gebaseerd?

Los van het antwoord op mijn eerste vraag wil ik van u vernemen of het als burgerlijke overheid past om te participeren aan kerkelijke plechtigheden, dit in het licht van de scheiding tussen kerk en staat. Ik wil in dezen echt geen scherp-slijper zijn en zo sta ik ook niet bekend, maar voor mij is het wel belangrijk om hier duidelijkheid in te hebben: klaarheid maakt in alles de beste vrienden.

Ten slotte, minister, heeft de Vlaamse overheid in 2015 een omzendbrief gemaakt met richtlijnen rond de bevlagging van openbare gebouwen en het uitvoeren van het Vlaams volkslied. Het laatste deel van deze omzendbrief – en het is een vrij uitvoerige omzendbrief – vindt zijn basis in het decreet van 18 mei 1999, waarin wordt vastgelegd wanneer het Vlaams volkslied gespeeld moet worden. Vooral punt 2.2 van die omzendbrief vergt wat mij betreft verduidelijking. Zo stelt men dat het Vlaams volkslied gespeeld moet worden op alle – en ik citeer – “officiële plechtigheden op data waarop de vlag van de Vlaamse gemeenschap gehesen moet worden.”

Wat bedoelt men hier, minister, met “officiële plechtigheden”? Zijn dat ook plechtigheden die door de kerkelijke overheid georganiseerd zijn – de feestelijkheden rond 21 juli en 15 november?

Minister, afhankelijk van uw antwoord is het misschien wel nodig om duidelijkheid te scheppen en richtlijnen ter zake over te maken aan de lokale en provinciale overheden. Nogmaals, dat zal in grote mate van uw antwoord afhangen. Misschien is het wel helemaal niet nodig om daar duidelijkheid in te scheppen, maar dat laat ik aan u over.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Dijck, ik kan natuurlijk niet in uw diepste binnenste kijken om te weten welk antwoord u van mij verwacht in dezen. Ik heb een vermoeden, maar ik ga mij tot een volgens mij legaal en wettelijk juist antwoord beperken. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

Dat is voor u ook belangrijk.

Uw eerste vraag was of lokale besturen initiatieven moeten nemen om kerkelijke plechtigheden te organiseren naar aanleiding van de vaderlandse feesten, 21 juli en 15 november, en waar een eventuele verplichting dan op gebaseerd is. Het antwoord daarop is dat er geen wettelijke of decretale verplichting bestaat voor lokale besturen om plechtigheden te organiseren voor de nationale feestdag of Koningsdag, noch om eraan deel te nemen. Zoals u zelf al aanhaalt in uw derde vraag, bestaat er wel een regelgeving over de bevlagging en het spelen van het Vlaams volkslied. U hoeft het zelf niet te organiseren, u hoeft er niet aan deel te nemen. Er is geen wettelijke verplichting.

U wilt van mij vernemen of het past om als burgerlijke overheid te participeren aan kerkelijke plechtigheden, en dit in het licht van de scheiding tussen kerk en staat. Dat is een belangrijke vraag.

Het basisprincipe is dat de Belgische staat en overheden in al hun hoedanigheden neutraal zijn en dat ze dus ook geen religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen aanhangen. Ook van de overheidsmandatarissen wordt bij de uitoefening van hun functie neutraliteit verwacht.

Wat is nu de draagwijdte van deze neutraliteit in relatie tot de participatie aan religieuze plechtigheden? In uw gemeente organiseert de kerkelijke overheid op 21 juli een Te Deum. Wat wordt er nu van u verwacht indien u daaraan participeert? Openbare gezagsdragers, bijvoorbeeld een schepen of burgemeester, kunnen, maar moeten niet, deelnemen aan een religieuze plechtigheid, al dan niet in een gebouw van een eredienst, als dit zich beperkt tot een ceremoniële/protocolaire aanwezigheid zonder zich in te laten met de geloofsinhoud. In mensentaal: een burgemeester of een schepen kan naar dat Te Deum gaan in zijn hoedanigheid van gezagsdrager, maar dan moet zijn aanwezigheid zich beperken tot een ceremoniële en protocolaire aanwezigheid en kan hij zich niet inlaten met de geloofsinhoud. Uiteraard moet neutraliteit in deze samen worden gezien met het discriminatiebeginsel en moet er met andere woorden een niet-discriminerende behandeling uitgaan ten aanzien van uitnodigingen van de verschillende erkende erediensten.

De Vlaamse overheid vaardigde in 2015 een omzendbrief uit met betrekking tot richtlijnen voor de bevestiging van openbare gebouwen en het uitvoeren van het Vlaams volkslied. Dit laatste deel van de omzendbrief vindt zijn basis in het decreet van 18 mei 1999, zegt u mij. Hierin wordt vastgelegd wanneer het Vlaams volkslied gespeeld moet worden. Vooral over punt 2.2 vraagt u verduidelijking. In de omzendbrief stelt men dat het Vlaams volkslied gespeeld moet worden op alle officiële plechtigheden op data waarop ook de vlag van de Vlaamse Gemeenschap gehesen moet worden.

U vraagt mij wat men met officiële plechtigheden bedoelt: zijn dit ook plechtigheden die door de kerkelijke overheid worden georganiseerd? De omzendbrief is mijns inziens duidelijk op dit punt. Het volkslied van de Vlaamse Gemeenschap moet worden uitgevoerd bij officiële plechtigheden. Dat zijn plechtigheden die georganiseerd worden door de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, een provincie of gemeente van het Nederlands taalgebied op de data waarvoor het hijsen van de vlag van de Vlaamse Gemeenschap is voorgeschreven. De omzendbrief geeft een limitatieve opsomming door wie de officiële plechtigheid georganiseerd kan worden, en kerkelijke overheden worden hierbij niet vermeld. Met andere woorden: een kerkelijke overheid kan geen officiële plechtigheid organiseren, volgens de omzendbrief van 2015. De plechtigheid moet wel effectief plaatsvinden naar aanleiding van de gebeurtenis waarvoor de vlag wordt gehesen. Andere officiële plechtigheden met een ander karakter, die toevallig op dezelfde dag plaatsvinden, vallen ook niet onder deze verplichting.

Daarnaast bepaalt de omzendbrief ook dat het volkslied van de Vlaamse Gemeenschap gespeeld moet worden bij officiële plechtigheden ter gelegenheid van het Feest van de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, of een provincie of gemeente van het Nederlandse taalgebied. Deze verplichting geldt niet enkel op 11 juli, maar ook voor plechtigheden die op andere data georganiseerd worden ter gelegenheid van het Feest van de Vlaamse Gemeenschap.

In uw laatste vraag vraagt u mij om duidelijke richtlijnen, die zo weinig mogelijk ruimte laten voor interpretatie, over te maken aan de gouverneurs en de lokale

besturen. De omzendbrief van 26 juni 2015 inzake richtlijnen voor de Vlaamse Regering, de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid en de provincies, de gemeenten en de districten voor de bevestiging van de openbare gebouwen en de uitvoering van het Vlaams volkslied is, na wat ik hier heb gezegd, volgens mij duidelijk. Er is dus ook geen nood aan een nieuwe omzendbrief. Ik denk dat het niet nodig is om verdere stappen te ondernemen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik vond ergens ook dat de omzendbrief duidelijk is. Maar toch blijf ik met een aantal vragen zitten.

Nogmaals, ik wil hier niet overkomen als een scherpslijper. Maar wanneer ik als burgemeester het Te Deum bijwoon, al dan niet met sjerp, maar in de hoedanigheid van, dien ik mij neutraal op te stellen. En ook al ben ik katholiek, word ik dan blijkbaar niet geacht om bijvoorbeeld deel te nemen aan de broodbreking en een hostie te halen. Of waar ligt daar de grens? Wat is in dezen de neutraliteit?

Minister, ik weet het, het zijn heel moeilijke vragen. Maar als gezagsdrager ben je toch ook een individu, een burger, die rechten en een geloofsovertuiging heeft. Het is dus toch niet zo eenvoudig.

Ik heb nog een vraag over uw antwoord met betrekking tot het spelen van de volksliederen. Heb ik goed verstaan dat, wanneer een plechtigheid plaatsvindt in een kerk of in een andere geloofsplaats, dat geen officiële plechtigheid is en men derhalve ook niet kan verwachten of eisen dat beide volksliederen, in dit geval het Belgisch volkslied en de Vlaamse Leeuw, worden gespeeld, aangezien dit volgens uw interpretatie – en ik denk dat die juist is – geen officiële plechtigheid is?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: U interpreteert dat juist. Volgens de definitie van de omzendbrief is een kerkelijke viering of een viering door een andere levensbeschouwing of geloofsgemeenschap geen officiële plechtigheid in de geest van het decreet en van de omzendbrief. Met andere woorden, het is niet aan de overheid om te organiseren wat er al dan niet wordt gezongen, gespeeld of gezegd op die plechtigheid. Dat valt onder de verantwoordelijkheid van de inrichtende macht, in dezen de kerkgemeenschap.

Twee, als u daar aanwezig bent in de hoedanigheid van bijvoorbeeld burgemeester, dan wordt er verwacht dat u in die hoedanigheid een neutrale houding aanneemt. U zegt zelf dat u geen scherpslijper bent. Ik ga ervan uit dat iedereen zelf invulling kan geven aan wat die neutraliteit voor hem betekent. Ik kan u alleen maar mijn persoonlijke invulling geven. Op zo'n moment, wanneer u daar in uw hoedanigheid van burgemeester bent, bevindt u zich inderdaad op een protocollaire positie. En dan zou het raadzaam zijn, gelet op de scheiding van Kerk en Staat, dat u niet actief participeert aan het religieuze gebeuren. Een andere invulling kan zijn dat u daar wel actief aan participeert en dat u, wanneer u de dag nadien bij een andere geloofsgemeenschap wordt uitgenodigd, even actief doet. Ik denk dat we iedereen de vrijheid moeten laten om dat zelf in te vullen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, ik kan vrede nemen met uw antwoord. Ik denk ook dat je daar als individu zelf invulling aan moet geven. En aangezien het hier gaat over het participeren aan een viering in de kerk, zijn diegenen die daaraan aanstoot zouden kunnen nemen, meestal zelf niet aanwezig. Maar u begrijpt toch wel dat het niet altijd eenvoudig is om in dezen als gezagsdrager de juiste

opstelling te hebben en niemand, of toch zo weinig mogelijk mensen, tegen de borst te stuiten.

Minister Bart Somers: Ik ben, op gebied van zulke zaken, geen scherpslijper, mijnheer Van Dijck.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik ook niet, voorzitter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over taaladvies en sensitief woordgebruik bij de Vlaamse overheid – 523 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Het Team Taaladvies van het Departement Kanselarij en Bestuur geeft advies over taal aan de diensten van de Vlaamse overheid, intern, maar ook extern aan het publiek. Dit taaladvies aan het publiek geeft het team onder andere via de website taaltelefoon.be.

Recent werd mijn aandacht gevestigd op het taaladvies op de Taaltelefoon betreffende het taalgebruik voor mensen met Afrikaanse roots. Oorspronkelijk stond volgend taaladvies vermeld – en ik wil mij ook heel uitdrukkelijk excuseren voor de woorden die ik zelf in de mond neem, maar ik moet ze even uitspreken om mijn punt te maken: bij de omschrijving voor ‘zwarte of neger’ – excuses dus voor dat woord – stond dat “... beide correct zijn, maar voor steeds meer mensen neger een minachtende bijklank heeft. Als u uw boodschap neutraal wilt houden, is daarom het woord zwarte te verkiezen, bijvoorbeeld in journalistieke teksten”. Dit werd uiteindelijk aangepast naar de volgende tekst: “Voor steeds meer mensen heeft neger een minachtende bijklank. Als u uw boodschap neutraal wilt houden, is daarom het woord zwarte te verkiezen.” Ook daarop is er kritiek gekomen op de sociale media, en ik las dat de toelichting opnieuw veranderd werd naar: “Zwarte/neger/negerin: De woorden neger en negerin worden als minachtend en discriminerend ervaren. Het is aan te raden het woord zwarte te gebruiken, of een omschrijving als man/vrouw/persoon met Afrikaanse roots. Bij de verwijzing naar personen maakt u de formulering nog neutraler door helemaal niet te verwijzen naar persoonskenmerken die met huidskleur of afkomst verband houden.”

Woorden, het gebruik ervan en de connotaties bij woorden evolueren. Een bepaald woordgebruik kan zeer sensitief zijn voor specifieke doelgroepen: ik denk aan mensen met een beperking, holebi's, etnisch-cultureel diverse groepen enzovoort. Voor de minister bevoegd voor zowel de bestuurszaken als de gelijke kansen betekent de uittekening van een algemeen aanvaard taalgebruik door de diensten van de Vlaamse overheid een bijzonder grote en delicate opdracht.

Minister, hoe kwamen de in mijn inleiding aangehaalde wijzigingen op de website taaladvies.be tot stand? Is dat gebeurd in uw opdracht? Zo ja, wat was daartoe de aanleiding? Is deze aanpassing meer specifiek gebeurd omdat er hieromtrent klachten zijn binnengekomen?

Wat is het bestaande beleid of de bestaande richtlijn qua cultureel sensitief woordgebruik van de Vlaamse overheid en volgens welke werkwijze komt dit tot stand? In welke mate worden daar experts inzake taalgebruik en gelijke kansen bij betrokken? En wordt de sensitiviteit van bepaalde uitdrukkingen en/of woorden

ook getoetst bij de doelgroepen zelf? Welke initiatieven neemt u vanuit uw bevoegdheid over het gelijkekansenbeleid daarbij?

Ook andere minderheidsgroepen zijn gevoelig voor sensitief taalgebruik. De lijst 'Woordkeuze en stijl' op taaltelefoon.be is echter beperkt. Onder dit advies staat er een link naar de woordenlijst diversiteit van de VRT, die veel uitgebreider is. Is het nodig om de lijst van taaltelefoon.be uit te breiden naar andere doelgroepen? In welke mate zult u daar initiatief rond nemen of verder onderzoek naar laten uitvoeren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van de Wauwer, u hebt een terecht punt dat taal niet waardenvrij is – wij politici weten dat natuurlijk, over de partijpolitieke breuklijnen heen. Taal is ook een evolutief gegeven. We leven in de wereld die de taal voor ons creëert, en daar een zekere sensitiviteit aan koppelen, is een verstandig iets. U hebt daar een voorbeeld van gegeven, er zijn nog andere voorbeelden. Ik denk dat er permanent discussies zijn over vocabularia, woordenschat, gebruik van woorden. Gevoeligheden verschillen daar ook vaak, evolueren. Ik denk dat een correct en sensitief taalgebruik belangrijk is, onder meer om stereotypes te ontkrachten en een positieve beeldvorming in de hand te werken.

In het ontwerp van het Gelijkekansen- en Diversiteitsplan 2020 zit een projectvoorstel rond het ontwikkelen van een diversiteitslexicon. Dat moet ambtenaren een houvast en uitleg geven bij verschillende soorten van sensitieve woorden. De ontwikkeling gebeurt in samenspraak en in samenwerking met verschillende diensten, partners en experts, inclusief de Taaltelefoon. U hebt daarnet een etnisch-cultureel voorbeeld aangehaald – het woord 'neger' of 'zwarte'. Ook over handicaps zijn er evoluties, ook over bepaalde ziektebeelden evolueren de woorden. Woorden die we twintig, dertig jaar geleden normaal of vanzelfsprekend vonden, gaan we vandaag minder gemakkelijk gebruiken of worden op een andere, soms kwetsende manier aan gevoeld.

De aanpassingen die op website zijn gebeurd, werden aangebracht op initiatief van Team Taaladvies zelf, naar aanleiding van negatieve reacties via e-mail en op sociale media.

Hoe worden de ambtenaren ondersteund? Er is vandaag geen specifieke interne richtlijn of huisstijlafspraak voor de medewerkers. Niettemin zou correct en inclusief communiceren een competentie moeten zijn van alle ambtenaren. Er zijn ter zake al initiatieven genomen door het Agentschap Overheidspersoneel (AgO). In het verleden waren er al opleidingen interculturele communicatie georganiseerd, en die zullen worden voortgezet in de toekomst.

De Taaltelefoon is een bevoegdheid van minister-president Jambon. Ik kan daarover zeggen dat de adviezen op www.taaltelefoon.be zijn bestemd voor het grote publiek, de burger. Ook de medewerkers van de Vlaamse overheid kunnen daar uiteraard mee aan de slag. De samenwerking is gestart met de Nederlandse Taalunie rond het versterken van cultureel sensitief taalgebruik, ook bijvoorbeeld gendergerelateerd taalgebruik.

Ik wil de horizontale werking samen met minister-president Jambon bekijken en nagaan of en hoe dit initiatief kan worden opengeplooid naar andere kwetsbare thema's, breder dan gender alleen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, u zegt dat taal evolutief is. Dat zeg ik ook in mijn inleiding. Ik kijk uit naar het diversiteitslexicon dat zal worden opgemaakt.

U zegt dat daar diensten, partners en experts bij worden betrokken, en dat de doelgroepen zelf eventueel worden gehoord. Kunt u daar al iets over zeggen?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijnheer Van de Wauwer, als u vraagt of de doelgroepen zullen worden gehoord, wat betekent dat dan concreet? U geeft het voorbeeld van de termen 'zwarte' en 'neger'. Ik ken heel veel zwarte mensen die elkaar zo noemen en dat geen enkel probleem vinden. Horen die dan bij de doelgroep die moet worden gehoord? Hoe gaat u dan inschatten voor hoeveel mensen dat kwetsend is, en voor hoeveel mensen dat helemaal niet kwetsend is aangezien het zelfs onderling wordt gebruikt? Waartoe leidt zoiets uiteindelijk? Deze vraag is voor u, mijnheer Van de Wauwer, en misschien ook, als dat mag, aan u, minister. Gaat u die doelgroepen betrekken? Zo ja, wie zijn dat dan concreet?

De voorzitter: Mijnheer Van Rooy, uw intentie om aan collega Van de Wauwer een vraag te stellen, is misschien nobel, maar hier worden inderdaad enkel vragen aan de minister gesteld.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik zal dan ook de vraag die u aan de heer Van de Wauwer hebt gesteld, interpreteren als zijnde een vraag aan mij.

Nog even naar de grond van de zaak. Taalgebruik is evolutief. Als we politieke programma's, folders of brochures van partijen van dertig, veertig jaar geleden nu ter hand nemen en kijken hoe bijvoorbeeld over holebi's werd gepraat en welk vocabularium er toen werd gebruikt, soms zelfs bewust stigmatiserend, dan is niet alleen de taal geëvolueerd, maar soms ook de geesten. Vandaag spreken we over holebi's op een veel respectvollere manier en op een andere manier dan pakweg twintig jaar geleden.

Ik geef een ander voorbeeld, van mensen die lijden aan het syndroom van Down. Vroeger zeiden we zonder enig probleem dat het mongolen zijn. Vandaag denken we er twee keer over na om dat zo te benoemen en hanteren we een andere taal. Dat is ook goed. Dat evolueert ook verder. Vandaag zijn er waarschijnlijk zaken die we over x-aantal jaar waarschijnlijk anders zullen benoemen.

Die evoluties zijn permanent aan de gang. Het getuigt van een soort van respect en hoffelijkheid in een samenleving, inzicht in wat wel of niet kwetsbaar is, en dat evolueert.

Mijnheer Van Rooy, ik ben ervan overtuigd dat wat u zegt, juist is. Dat is niet stigmatiserend bedoeld, u moet zich niet zo snel in de hoek geduwd voelen. Ik denk dat dat evolutief is. Ik denk dat mensen met Afrikaanse roots vandaag anders over zichzelf praten dan voorheen. Mensen met een handicap spreken anders over zichzelf, evenals holebi's en mensen die in een zwakkere sociaal-economische positie zitten en zo kan je heel veel voorbeelden aanhalen.

Wat wij gaan doen – en ik vind dat een goede suggestie – is ons oor inderdaad te luister leggen bij organisaties en bepaalde groepen. We gaan van hen wel een dif-fuus antwoord krijgen. Uiteindelijk zal de administratie bij het opstellen van zo'n diversiteitslexicon, onder mijn verantwoordelijkheid en met de hulp van experts en deskundigen, daar voldoende voorbehoud en voorzichtigheid in moeten inbouwen. Ik vind het wel de taak van ambtenaren dat ze tijdens hun communicatie met de buitenwereld beseffen dat taal gevoelig, sensitief en evolutief is. Er kan op een bepaald moment een bepaalde foto gemaakt worden die richtinggevend of zelfs voor een stukje normatief kan zijn, maar het blijft een open en evolutief verhaal. Het zal een zoektocht blijven, maar we moeten mee evolueren met de tijdsgeest.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik wil u gewoon bedanken, minister, voor uw heel duidelijk en genuanceerd antwoord, zoals altijd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het bewaken van de uitvoering van de verplichtingen opgenomen in het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap – 577 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Op 13 december 2006 werd het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap aangenomen in New York. Conform dit verdrag verplichten de staten die partij zijn bij dit verdrag zich om te waarborgen en te bevorderen dat alle personen met een handicap zonder enige vorm van discriminatie op grond van hun handicap ten volle alle mensenrechten en fundamentele vrijheden kunnen uitoefenen. Dat betekent onder meer dat er maatregelen genomen moeten worden om de bewustwording ten aanzien van personen met een handicap te bevorderen, dat de participatie en de opname van mensen met een handicap in de gemeenschap en in alle aspecten van de samenleving ondersteund worden, dat personen met een handicap ten volle moeten kunnen participeren in het politieke en het openbare leven, dat stemprocedures en -voorzieningen toegankelijk en gemakkelijk te gebruiken zijn enzovoort.

In artikel 33.2 van dat verdrag staat dat de partijen op hun grondgebied een kader onderhouden en versterken met onder meer een of meer onafhankelijke instanties om de uitvoering van dit verdrag te waarborgen. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen en de gewesten hebben dus de plicht om de uitvoering van het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap te bevorderen, te beschermen en op te volgen.

Conform dat verdrag rusten er dus heel wat verantwoordelijkheden op een minister van Gelijke Kansen, want hoewel heel wat verplichtingen in het verdrag tot de bevoegdheden van andere beleidsverantwoordelijken behoren, blijft de minister van Gelijke Kansen toch het eerste aanspreekpunt voor het garanderen van gelijke kansen voor alle kansengroepen in de Vlaamse samenleving.

Welke initiatieven voorziet u om de nakoming van de verplichtingen opgenomen in het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap te garanderen? Op welke manier volgt u de inspanningen op die uw collega-ministers in het kader van de verplichtingen opgenomen in dit verdrag, leveren? Hebt u hen reeds gewezen op de verplichtingen verbonden aan dat verdrag of zult u dat alsnog doen? Ten slotte, met betrekking tot het toekomstig Vlaams gelijkekansencentrum: in 2011 werd Unia aangeduid als onafhankelijke instantie belast met de opvolging van de toepassing van het VN-verdrag. Zal het nog op te richten nieuw Vlaams gelijkekansencentrum ook deze opdracht van Unia overnemen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Inclusie van mensen met een handicap is een aparte en expliciete doelstelling, die is opgenomen in de beleidsnota, in het onderdeel Gelijke Kansen. We hebben die nota vorige week of twee weken geleden samen besproken.

Het genoemde verdrag is daarvoor het kader. Het bevat in feite alle uitdagingen, zowel op federaal als Vlaams niveau, die er zijn om tot die inclusie te komen. De beleidsnota verwijst ook expliciet naar dit verdrag als het kader voor het Vlaamse beleid.

De sleutels liggen inderdaad bij collega-ministers, binnen hun eigen functionele bevoegdheid. Een voorbeeld binnen mijn eigen beleid is werken aan beeldvorming, promoten van good practices, monitoring op punt stellen en aandacht besteden aan kruispunten met bijvoorbeeld herkomst en seksuele diversiteit. Vanuit een transversale bevoegdheid kan ik ook een aantal voorbeelden noemen, maar ik denk dat het vooral belangrijk is dat wij daarin het ambassadeurschap opnemen.

De komende periode zullen we binnen de Vlaamse Regering vastleggen hoe we die methode van transversaal werken willen concretiseren. Het zal altijd een uitdaging en spanningsveld blijven maar door binnen de regering een methodologie af te spreken kunnen we dat transversale meer concreet vormgeven.

Wat het verdrag betreft, is het Agentschap Binnenlands Bestuur het 'focal point' voor Vlaanderen inzake het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Het geeft mij als minister een extra hefboom om transversaal aan inclusie te werken.

De werkzaamheden rond de eerstkomende rapportering zijn volop aan de gang. Vlaanderen heeft zijn bijdrage gedaan, die wordt momenteel federaal verwerkt en tegen april volgend jaar bij de VN ingediend. In 2021 volgt de constructieve dialoog in Genève. We kijken uit naar de aanbevelingen die volgen en gaan daar actief mee aan de slag.

De komende periode zien wij vele betrokken middenveldorganisaties om met hen de jaarplannen te bespreken. Daaruit zullen wellicht ook nieuwe initiatieven voortvloeien.

Aan de gedeelde bevoegdheden met de collega's wordt gewerkt. Zo heb ik bijvoorbeeld met minister Demir afgesproken om het rapport van Inter te agenderen in de commissie, om de toegankelijkheid voor personen met een beperking te verbeteren. We zullen dat samen agenderen, dat hebben we afgesproken in onze werkzaamheden.

Naast de opdrachten als onafhankelijk orgaan in uitvoering van de EU-richtlijnen over non-discriminatie is Unia inderdaad ook aangeduid als onafhankelijke instantie voor de opvolging van het VN-verdrag.

Momenteel wordt nog in kaart gebracht hoe de concrete oprichting van het Vlaamse gelijkekansenorgaan zal gebeuren. In elk geval zal dit nieuwe Vlaamse gelijkekansenorgaan werken op basis van de antidiscriminatiewetgeving. Het ligt dus in de lijn van deze logica dat, wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, ook deze opdracht wordt meegenomen in het nieuwe op te richten orgaan.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kijk samen met u uit naar de aanbevelingen van de VN en de initiatieven die zullen voortvloeien uit de gesprekken met de verschillende organisaties.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het tweede onderzoek door een arts in geval van crematie en de aanrekening van de daaraan verbonden kostprijs
– 532 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik heb nog een vraag binnen hetzelfde thema. Misschien riskeer ik daarmee vanaf nu telkens als antwoord te krijgen dat u de evaluatie afwacht, maar dan kan ik ter zake misschien toch nog een voorzet geven zoals daarstraks.

Mijn vraag is ingegeven vanuit de berichten die ik heb gehoord, ook van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) over de tweede controle die moet gebeuren na crematie en vooral de aanrekening van de kostprijs daarvan.

Het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging van 16 januari 2004, waar ik eerder al naar verwees, bepaalt dat bij crematie een attest van de behandelende geneesheer moet worden toegevoegd waarin deze vermeldt of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak. Daarnaast is een verslag nodig van een beëdigd geneesheer aangesteld door de ambtenaar van de burgerlijke stand om de doodsoorzaak na te gaan. In dat verslag wordt eveneens vermeld of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak.

Die tweede controle is zeker niet zonder belang in het geval van een crematie. Als een stoffelijk overschot eenmaal gecremeerd is, is het immers niet meer mogelijk om de doodsoorzaak te onderzoeken. Recent waren er in de pers berichten te lezen als zou dit tweede onderzoek niet altijd even ernstig gebeuren. Dat zou ik dan toch wel zeer erg vinden. Daarnaast zou het voorkomen dat implantaten en pacemakers niet worden verwijderd voor de crematie plaatsvindt, wat toch wel bepaalde risico's kan inhouden.

Volgens de VVSG is het tweede onderzoek geen taak voor de gemeenten, of zouden zij dat alleszins niet moeten financieren. Zij moeten de regelgeving volgen, maar vraag is wie dat moet betalen. Voor dat tweede onderzoek zou door de betrokken artsen gemiddeld zo'n 75 euro worden aangerekend. Alles samen, zo berekende de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, zou dit de gemeenten op jaarbasis meer dan 4 miljoen euro kosten. Dat cijfer is ongetwijfeld stijgend, want we weten dat het aantal crematies stelselmatig toeneemt.

Minister, bent u op de hoogte van klachten betreffende de tweede controle? Op welke manier kan worden gewaarborgd dat ook die tweede controle door een door de ambtenaar van de burgerlijke stand aangestelde arts kwaliteitsvol verloopt? Welke maatregelen zult u daartoe nemen of hebt u al genomen?

De noodzaak en de bijhorende kosten van die dubbele attestering worden soms in vraag gesteld. Nochtans moeten we zekerheid hebben dat het geen verdacht overlijden is en dat er een natuurlijke doodsoorzaak is. Ik vind dat een moeilijk gegeven. Minister, ziet u mogelijkheden om, met behoud van de noodzakelijke veiligheidsmechanismen, de procedure te vereenvoudigen?

Op welke manier verloopt de aanstelling van de arts voor de tweede controle en de bepaling van de kostprijs in de verschillende gemeenten? Zijn er daarrond good practices? Of doet iedere gemeente dat zoals ze zelf bepaalt? Is het mogelijk dat

de gemeenten dit bedrag doorrekenen aan de nabestaanden? Zijn er al gemeenten waar dit gebeurt? Hebt u daar weet van?

Tot slot, werden er richtlijnen uitgevaardigd met betrekking tot de bedragen die voor dat tweede onderzoek mogen worden aangerekend of zult u dat nog doen? Ik denk dat het risico wel bestaat dat, na de berichtgevingen, er in sommige gemeenten de reactie komt dat ze dat inderdaad mogelijk kunnen doorrekenen. Het lijkt mij dus goed dat er daarrond richtlijnen zijn.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, ik dank u opnieuw hartelijk voor uw vraag.

Wij hebben hierover geen enkele 'officiële' klacht van lokale besturen ontvangen. Maar de problematiek over de tweede controle door een beëdigd geneesheer in geval van crematie, is ons natuurlijk wel bekend.

Op uw tweede en derde vraag moet ik u antwoorden dat artikel 19, paragraaf 1, ten derde, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijk-bezorging duidelijk is. De controles door de tweede geneesheer, die in zijn of haar verslag vermeldt of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke, gewelddadige, verdachte of niet vast te stellen oorzaak, geeft een objectieve en onafhankelijke zekerheid omtrent de natuurlijke doodsoorzaak.

Dit is evident noodzakelijk. Want – u hebt er zelf naar verwezen – zodra de crematie gebeurd is, is het natuurlijk nog moeilijk om een gerechtelijk onderzoek te starten. Ik hoor ook de signalen van op het terrein en begrijp dat sommige gemeenten dit vooral als een administratieve last beschouwen. Dit moet echter worden afgewogen tegen het risico dat een afschaffing ervan, het bewijzen van een verdacht overlijden veel moeilijker maakt na de crematie. In een ideale situatie zou ik beiden verzoenen, maar daar zie ik, met mijn bescheiden creativiteit, momenteel geen oplossing voor. Maar, mevrouw Schryvers, indien u met uw diepgaande kennis van de maatschappelijke aspecten van het levenseinde een suggestie heeft, dan mag u die altijd doen. Ik sta daarvoor open.

Ik verwijs verder ook naar het eerdere antwoord op uw schriftelijke vraag van 7 januari 2015.

De manier waarop deze tweede arts wordt aangesteld, behoort tot de lokale autonomie van de gemeenten. De gemeenten kunnen dit bedrag niet doorrekenen aan de nabestaanden. Het decreet van 16 januari 2004 is ter zake duidelijk: het ereloon en alle daaraan verbonden kosten van de door de ambtenaar van de burgerlijke stand of door diens gemachtigde beambten van het gemeentebestuur aangestelde geneesheer vallen ten laste van het gemeentebestuur van de gemeente van het Vlaamse Gewest waar de overledene in de bevolkingsregisters, het vreemdelingen- of wachtregister is ingeschreven.

Ten slotte, wat betreft uw laatste vraag: er zijn geen richtlijnen over de tarifiering. Ik ben niet bevoegd om tarieven op te leggen aan geneesheren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dat is ook weer een heel duidelijk antwoord. Wat de vraag naar afschaffing van die tweede controle betreft, voel ik toch ook wel de druk vanop het terrein om te vragen waarom dat nodig is. Men ziet dat als een administratieve last. Ik hoopte op uw creativiteit, minister, want anders had ik zelf al de suggestie gedaan in welke zin dit verbeterd kon worden, maar ik zie het eigenlijk ook niet. Als men tot de vaststelling zou komen dat er mogelijk

toch iets verdachts geweest is, maar de crematie plaatsgevonden heeft en er geen tweede controle geweest is, is dat ook een situatie die we absoluut niet wensen.

Ik denk dat het goed is dat de kosten niet doorgerekend kunnen worden. Ik heb altijd hetzelfde standpunt ingenomen en doe dat hier ook. De manier waarop je met je overledenen in je gemeente omgaat – mensen die vaak jaren in je gemeente gewoond hebben, daar actief waren en daar belasting betaald hebben – dat is een stukje respect dat je moet opbrengen. Dat brengt een kost mee in het kader van die tweede controle, dat is waar, maar in verhouding tot de totaliteit is dat allemaal toch maar heel beperkt.

We moeten er wel op blijven toezien dat die tweede controles correct gebeuren. Als er meer signalen zouden komen zoals we die recent gekregen hebben, moet men kijken hoe daarmee omgegaan moet worden. Ik denk dat er in de meeste gemeenten, wat de aanstelling betreft, een oproep gebeurt naar artsen om te zien wie bereid is om hieraan mee te werken, en dat er dan bepaalde perioden of bepaalde aantallen van voornemens tot crematies aan hen toegewezen worden. Op het terrein loopt dat op zich wel goed, maar het is verder op te volgen wat de kwaliteit ervan betreft.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Schryvers, ik denk dat wij het volkomen eens zijn dat het doorrekenen strijdig is met de menselijke waardigheid. Als mensen overlijden, of ze nu lang of niet lang in onze gemeenten gewoond hebben, kunnen we hen niet met een extra factuur opzadelen. Ik zit daar volledig op uw lijn.

Als laatste beschouwing kan ik u moeilijk ophemelen en toejuichen als zijnde een kwaliteitsvol parlamentslid met heel veel expertise in dit domein, en tegelijkertijd geen beroep doen op uw creativiteit om mee na te denken over een goede oplossing. Ik moedig u dus opnieuw aan om creatief te blijven nadenken om een goede oplossing te vinden, en wij staan daar zeker voor open. Ik ga dat op mijn beurt ook doen. Maar net als u heb ik op dit moment niet direct een sluitend verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, we gaan dat samen blijven doen. Ik denk dat we dat aan iedereen die met de thematiek te maken heeft, verplicht zijn, en dat is uiteindelijk iedereen ...

Minister Bart Somers: Uiteindelijk iedereen ...

Katrien Schryvers (CD&V): ... in zijn leven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.